

Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania przez ucznia poszczególnych rocznych ocen klasyfikacyjnych na lekcjach wiedzy o społeczeństwie w klasie czwartej (poziom rozszerzony)

Temat lekcji	Zagadnienia	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca) Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna) Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Wymagania wykraczające (ocena celująca) Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
Rozdział I. Świat po 1989 r.						
1. Współczesne stosunki międzynarodowe	<ul style="list-style-type: none"> ▪ strony stosunków międzynarodowych ▪ prawo międzynarodowe publiczne ▪ ład międzynarodowy ▪ mocarstwo ▪ strategiczne zasoby naturalne ▪ globalizacja 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje przykłady: <ul style="list-style-type: none"> – stron/podmiotów stosunków międzynarodowych, – współczesnych państw postrzeganych jako mocarstwa, – czynników wpływających na kształt współczesnych stosunków międzynarodowych, – strategicznych zasobów naturalnych; ▪ rozpoznaje we współczesnym świecie przejawy procesu globalizacji. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia podstawowe: <ul style="list-style-type: none"> – strony/podmioty stosunków międzynarodowych, – zasady prawa międzynarodowego publicznego, – źródła prawa międzynarodowego, – wskaźniki opisujące pozycję ekonomiczną państwa we współczesnym świecie; ▪ rozpoznaje sytuacje, w których dochodzi do łamania podstawowych zasad prawa międzynarodowego; ▪ na wybranym przykładzie wskazuje polityczne, gospodarcze, kulturowe i społeczne uwarunkowania współczesnych stosunków międzynarodowych; ▪ podaje przykłady zależności pomiędzy procesem 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia: <ul style="list-style-type: none"> – na czym polegają podstawowe zdolności podmiotów prawa międzynarodowego, – jakim rodzajem podmiotu prawa międzynarodowego są: państwo, organizacja międzynarodowa, naród; ▪ wyjaśnia termin „ład międzynarodowy”; ▪ wykazuje, na wybranych przykładach, złożoność i wielopłaszczyznowość współczesnych stosunków międzynarodowych; ▪ wyjaśnia przyczyny i konsekwencje współzależności państw we współczesnym środowisku międzynarodowym; ▪ podaje przykłady zależności pomiędzy globalnymi zasobami surowców strategicznych a kształtem 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia specyfikę nietypowych podmiotów prawa międzynarodowego, np. quasipaństw; ▪ porównuje typy rządów międzynarodowych; ▪ omawia wpływ mocarstw na charakter ładu międzynarodowego; ▪ opisuje rolę surowców strategicznych w kształtowaniu współczesnych stosunków międzynarodowych; ▪ wyjaśnia przyczyny i konsekwencje łamania podstawowych zasad prawa międzynarodowego; ▪ uzasadnia konieczność przestrzegania we współczesnym świecie zasad prawa międzynarodowego; ▪ rozwiązuje złożone, otwarte typy zadań, w których wykorzystano materiał źródłowy dotyczący 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dokonuje krytycznej analizy wybranych problemów wielopłaszczyznowości i złożoności współczesnych stosunków międzynarodowych oraz zasad prawa międzynarodowego publicznego; ▪ samodzielnie opracowuje, analizuje i prezentuje materiały dotyczące wielopłaszczyznowości i złożoności współczesnych stosunków międzynarodowych oraz zasad prawa międzynarodowego publicznego; ▪ organizuje debatę dotyczącą współczesnych stosunków międzynarodowych oraz aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji.

			<p>globalizacji a kształtem współczesnych stosunków międzynarodowych;</p> <ul style="list-style-type: none"> wyciąga wnioski z prostych materiałów źródłowych odnoszących się do stosunków międzynarodowych [źródła: narracyjne, normatywne, statystyczne, ikonograficzne]. 	<p>współczesnych stosunków międzynarodowych;</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie podstawowych zasad prawa międzynarodowego publicznego; analizuje materiały źródłowe dotyczące stosunków międzynarodowych, w tym porównuje i ocenia źródła narracyjne, normatywne, statystyczne, ikonograficzne. 	<p>stosunków międzynarodowych.</p>	
<p>2. System jałtański</p>	<ul style="list-style-type: none"> konferencja w Jaltcie zimna wojna pierestrojka Jesień Narodów rozpad ZSRS koncepcja „końca historii” 	<ul style="list-style-type: none"> określa, w jakich latach obowiązywał ład jałtański oraz trwała zimna wojna; rozpoznaje przejawy dominacji ZSRS w Europie Środkowej; podaje przykłady wydarzeń międzynarodowych związanych z przełomem 1989 r. w Polsce oraz w Europie Środkowej. 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia międzynarodowe uwarunkowania mające wpływ na funkcjonowanie państwa polskiego po II wojnie światowej; wskazuje podstawowe podmioty prawa międzynarodowego zaangażowane w konflikt nazywany zimną wojną; określa, kto wygrał zimną wojnę; podaje wydarzenia międzynarodowe związane z przełomem 1989 r. w Polsce oraz w Europie Środkowej; wymienia przemiany zachodzące w ZSRS i na obszarze byłego ZSRS w latach 80. i 90. XX w.; przedstawia rolę Jana Pawła II, Michaiła Gorbaczowa i Ronalda Reagana w procesie zmian zachodzących w Europie Środkowej w latach 80. i 90. XX w.; 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje sytuację geopolityczną państwa polskiego po II wojnie światowej; omawia wpływ uwarunkowań międzynarodowych na przełom 1989 r. w Polsce oraz w Europie Środkowej; wyjaśnia uwarunkowania międzynarodowe zakończenia zimnej wojny; wymienia i lokalizuje na mapie zmiany geopolityczne, które zaszły w Europie na przełomie XX i XXI w.; ocenia rolę Jana Pawła II, Michaiła Gorbaczowa i Ronalda Reagana w procesie zmian zachodzących w Europie Środkowej w latach 80. i 90. XX w.; wyjaśnia terminy: „koniec historii”, „demokracja bez wartości”; analizuje materiały źródłowe dotyczące zmian w Europie 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje przyczyny i skutki zmian zachodzących w latach 80. i 90. XX w., ocenia te zmiany oraz przedstawia wynikające z nich szanse i zagrożenia dla stabilności politycznej Polski i Europy Środkowej; ocenia trafność poglądów prezentowanych przez Francisa Fukuyamę; wymienia i lokalizuje na mapie zmiany geopolityczne, które zaszły w Europie i Azji w latach 80. i 90. XX w.; omawia uwarunkowania zmian w Europie Środkowej w latach 80. i 90. XX w. oraz nadzieje i obawy temu towarzyszące; rozwiązuje złożone, otwarte typy zadań, w których wykorzystano materiał źródłowy dotyczący zmian zachodzących w Europie Środkowej w latach 80. i 90. XX w. 	<ul style="list-style-type: none"> dokonuje krytycznej analizy wybranych problemów związanych z okresem zimnej wojny oraz zmianami zachodzącymi w Europie Środkowej w latach 80. i 90. XX w.; samodzielnie opracowuje, analizuje i prezentuje materiały dotyczące okresu zimnej wojny oraz zmian zachodzących w Europie Środkowej w latach 80. i 90. XX w.; organizuje debatę na temat uwarunkowań i skutków zimnej wojny oraz zmian w Europie Środkowej w latach 80. i 90. XX w., a także aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji.

			<ul style="list-style-type: none"> ▪ prawidłowo posługuje się terminami: „zimna wojna”, „pierestrojka”, „koniec historii”, „demokracja bez wartości”; ▪ wymienia i lokalizuje na mapie zmiany geopolityczne, które zaszły w latach 80. i 90. XX w. w bezpośrednim sąsiedztwie państwa polskiego; ▪ wymienia nadzieje i obawy towarzyszące zmianom w Europie Środkowej w latach 80. i 90. XX w.; ▪ podaje podstawowe założenia koncepcji Francisa Fukuyamy, opublikowanej w tekście <i>Koniec historii</i>; ▪ wyciąga wnioski z prostych materiałów źródłowych odnoszących się do zmian w Europie Środkowej w latach 80. i 90. XX w. [źródła: narracyjne, normatywne, statystyczne, ikonograficzne]. 	Środkowej w latach 80. i 90. XX w., w tym porównuje i ocenia źródła narracyjne, normatywne, statystyczne, ikonograficzne.		
3. Globalny układ sił	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Organizacja Narodów Zjednoczonych ▪ Organizacja Paktu Północnoatlantyckiego ▪ ewolucja ładu światowego ▪ Chiny w XXI w. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia cele działania ONZ i NATO; ▪ podaje przykłady zmian, które dokonały się w łaździe światowym na przełomie XX i XXI w., ze szczególnym uwzględnieniem Rosji, USA i Chin. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia uwarunkowania powstania ONZ i NATO; ▪ charakteryzuje główne organy ONZ [cele i formy działania]; ▪ wymienia formy aktywności NATO we współczesnym świecie; ▪ podaje przykłady konfliktów i innych wydarzeń politycznych, które miały istotny wpływ na charakter 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ formułuje i uzasadnia własne stanowisko w sporze o rolę ONZ i NATO we współczesnym świecie; ▪ prawidłowo posługuje się terminem „kolektywna obrona”; ▪ charakteryzuje rozwój terytorialny NATO ze szczególnym uwzględnieniem państw postkomunistycznych; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dokonuje krytycznej analizy wybranych form działania ONZ i NATO, w tym misji pokojowych; ▪ charakteryzuje ewolucję celów i form działania NATO; ▪ formułuje i uzasadnia własne stanowisko w sporze o rolę polityczną i ekonomiczną Chin we współczesnym świecie; ▪ rozwiązuje złożone, otwarte typy zadań, w których 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dokonuje krytycznej analizy wybranych problemów związanych z ONZ, NATO lub rolą Chin w XXI w.; ▪ samodzielnie opracowuje, analizuje i prezentuje materiały poświęcone ONZ, NATO lub roli Chin/Rosji/USA w XXI w.; ▪ organizuje debatę dotyczącą ONZ, NATO lub roli Chin/Rosji/USA w XXI w.

			<p>współczesnego ładu światowego;</p> <ul style="list-style-type: none"> wyciąga wnioski z prostych materiałów źródłowych odnoszących się do współczesnego ładu światowego [źródła: narracyjne, normatywne, statystyczne, ikonograficzne]. 	<ul style="list-style-type: none"> podaje cechy współczesnego ładu światowego; charakteryzuje uwarunkowania współczesnej pozycji ekonomicznej i politycznej Chin; analizuje materiały źródłowe dotyczące współczesnego ładu światowego, w tym porównuje i ocenia źródła narracyjne, normatywne, statystyczne, ikonograficzne. 	wykorzystano materiał źródłowy dotyczący współczesnego ładu światowego.	oraz aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji.
4. Konflikty na świecie	<ul style="list-style-type: none"> konflikt międzynarodowy konflikt etniczny ludobójstwo wojna hybrydowa cyberwojna 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady: <ul style="list-style-type: none"> – zbrodni ludobójstwa we współczesnym świecie, – wojny hybrydowej i cyberwojny; wymienia cechy wojny hybrydowej i cyberwojny. 	<ul style="list-style-type: none"> podaje cechy zbrodni określanej mianem ludobójstwa; wymienia uwarunkowania ludobójstwa dokonanego w Srebrenicy i Rwandzie; rozpoznaje formy i metody prowadzenia wojny hybrydowej i cyberwojny; podaje przykłady konfliktów z wykorzystaniem wojny hybrydowej i cyberwojny; podaje przykłady konfliktów etnicznych we współczesnym świecie; wyciąga wnioski z prostych materiałów źródłowych odnoszących się do konfliktów na świecie [źródła: narracyjne, normatywne, statystyczne, ikonograficzne]. 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje formy, metody, narzędzia walki oraz sposoby prowadzenia wojny hybrydowej i cyberwojny; wyjaśnia różnicę pomiędzy cyberwojną a wojną informacyjną; prawidłowo posługuje się terminami: „secesja”, „separatyzm”, „czystki etniczne”; na wybranych przykładach omawia przyczyny, uwarunkowania i przejawy współczesnych konfliktów etnicznych; wyjaśnia reakcję wspólnot międzynarodowych na poszczególne konflikty we współczesnym świecie; analizuje materiały źródłowe dotyczące konfliktów na świecie, w tym porównuje i ocenia źródła narracyjne, normatywne, statystyczne, ikonograficzne. 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje współczesne konflikty na świecie w świetle prawa międzynarodowego; wyciąga wnioski dotyczące konsekwencji współczesnych konfliktów międzynarodowych, w tym stosowania narzędzi/metod/form wojny hybrydowej i cybernetycznej; rozwiązuje złożone, otwarte typy zadań, w których wykorzystano materiał źródłowy dotyczący konfliktów na świecie. 	<ul style="list-style-type: none"> dokonuje krytycznej analizy wybranych problemów związanych ze współczesnymi konfliktami międzynarodowymi; samodzielnie opracowuje, analizuje i prezentuje materiały poświęcone konfliktom międzynarodowym; organizuje debatę dotyczącą współczesnych konfliktów międzynarodowych oraz aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji.
Rozdział II. Unia Europejska						

<p>1. Integracja europejska</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ integracja europejska ▪ Unia Europejska ▪ państwa członkowskie UE 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje rok powstania Unii Europejskiej; ▪ wymienia główne akty prawa pierwotnego Unii Europejskiej; ▪ wskazuje sąsiadów Polski będących członkami Unii Europejskiej. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia główne etapy integracji europejskiej po II wojnie światowej; ▪ podaje rok podpisania traktatu lizbońskiego; ▪ wymienia i lokalizuje na mapie państwa członkowskie Unii Europejskiej; ▪ wymienia główne postanowienia traktatu z Maastricht oraz traktatu lizbońskiego; ▪ prawidłowo posługuje się terminem „wspólny rynek”; ▪ wyciąga wnioski z prostych materiałów źródłowych odnoszących się do Unii Europejskiej [źródła: narracyjne, normatywne, statystyczne, ikonograficzne]. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia wpływ zimnej wojny na proces integracji europejskiej; ▪ charakteryzuje założenia planu Schumana; ▪ omawia cele trzech wspólnot europejskich powstałych w latach 50. XX w.; ▪ charakteryzuje znaczenie <i>Karty praw podstawowych Unii Europejskiej</i>; ▪ analizuje materiały źródłowe dotyczące Unii Europejskiej, w tym porównuje i ocenia źródła narracyjne, normatywne, statystyczne, ikonograficzne. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ charakteryzuje ewolucję celów i form współpracy wspólnot europejskich / Unii Europejskiej; ▪ porównuje założenia traktatu z Maastricht oraz traktatu lizbońskiego; ▪ charakteryzuje uwarunkowania akcesji poszczególnych państw członkowskich do Unii Europejskiej; ▪ przedstawia ewolucję charakteru prawnego wspólnot europejskich / Unii Europejskiej; ▪ rozwiązuje złożone, otwarte typy zadań, w których wykorzystano materiał źródłowy dotyczący Unii Europejskiej. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dokonuje krytycznej analizy wybranych problemów związanych z integracją europejską; ▪ samodzielnie opracowuje, analizuje i prezentuje materiały dotyczące integracji europejskiej; ▪ organizuje debatę dotyczącą integracji europejskiej oraz aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji.
<p>2. Instytucje Unii Europejskiej</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ kompetencje Unii Europejskiej ▪ Rada Europejska ▪ Parlament Europejski ▪ Komisja Europejska ▪ Rada Unii Europejskiej ▪ Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej ▪ Europejski Bank Centralny ▪ Europejski Trybunał Obrachunkowy 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia główne instytucje Unii Europejskiej; ▪ rozpoznaje zadania i formy działania Rady Europejskiej, Rady Unii Europejskiej, Komisji Europejskiej, oraz Parlamentu Europejskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ przedstawia kwestię legitymizacji głównych instytucji Unii Europejskiej; ▪ charakteryzuje zasady funkcjonowania, cele i formy działania głównych instytucji Unii Europejskiej; ▪ wymienia największe siły polityczne reprezentowane aktualnie w Parlamencie Europejskim; ▪ wyciąga wnioski z prostych materiałów źródłowych odnoszących się do instytucji Unii Europejskiej [źródła: narracyjne, normatywne, statystyczne, ikonograficzne]. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ porównuje sposób legitymizacji głównych instytucji Unii Europejskiej; ▪ charakteryzuje zależności pomiędzy Komisją, Radą Unii Europejskiej i Parlamentem Europejskim, np. w procesie legislacyjnym; ▪ charakteryzuje status prawny eurodeputowanych; ▪ podaje imiona i nazwiska aktualnych przywódców Unii Europejskiej [przewodniczących: Rady Europejskiej, Komisji Europejskiej, Parlamentu Europejskiego]; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ porównuje pozycję ustrojową głównych instytucji Unii Europejskiej; ▪ dokonuje krytycznej analizy funkcjonowania głównych instytucji Unii Europejskiej; ▪ rozwiązuje złożone, otwarte typy zadań, w których wykorzystano materiał źródłowy dotyczący instytucji Unii Europejskiej. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dokonuje krytycznej analizy wybranych problemów dotyczących instytucji/organów Unii Europejskiej; ▪ samodzielnie opracowuje, analizuje i prezentuje materiały poświęcone instytucjom UE; ▪ organizuje debatę dotyczącą instytucji/organów Unii Europejskiej oraz aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji.

				<ul style="list-style-type: none"> ▪ analizuje materiały źródłowe dotyczące instytucji Unii Europejskiej, w tym porównuje i ocenia źródła narracyjne, normatywne, statystyczne, ikonograficzne. 		
3. Funkcjonowanie Unii Europejskiej	<ul style="list-style-type: none"> ▪ unia gospodarcza i walutowa ▪ dochody i wydatki Unii Europejskiej ▪ przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości ▪ wspólna polityka zagraniczna i bezpieczeństwa ▪ polityka spójności ▪ fundusze europejskie ▪ polityki sektorowe 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje przykłady: <ul style="list-style-type: none"> – źródeł dochodów Unii Europejskiej, – funduszy europejskich. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia główne: <ul style="list-style-type: none"> – źródła dochodów UE, – kierunki wydatków UE, – zasady tworzenia budżetu unijnego; ▪ wskazuje główne cele europejskiej polityki gospodarczej, walutowej i spójności; ▪ podaje przykłady działalności Unii Europejskiej w wybranych politykach sektorowych w wymiarze regionalnym i ogólnopolskim; ▪ wymienia główne fundusze Unii Europejskiej; ▪ wyciąga wnioski z prostych materiałów źródłowych odnoszących się do funkcjonowania Unii Europejskiej [źródła: narracyjne, normatywne, statystyczne, ikonograficzne]. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia zasady i cele funkcjonowania: <ul style="list-style-type: none"> – jednolitego rynku europejskiego oraz wspólnej polityki walutowej, – wspólnej polityki zagranicznej, bezpieczeństwa i sprawiedliwości; ▪ wymienia pozytywne i negatywne aspekty funkcjonowania unijnej polityki gospodarczej i walutowej; ▪ charakteryzuje rolę Komisji, Rady i Parlamentu Europejskiego w procedurze uchwalania i realizacji budżetu Unii Europejskiej; ▪ analizuje materiały źródłowe dotyczące funkcjonowania Unii Europejskiej, w tym porównuje i ocenia źródła narracyjne, normatywne, statystyczne, ikonograficzne. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia i ocenia europejską politykę kontroli granicznej, azylu i imigracji; ▪ charakteryzuje główne problemy i wyzwania stojące przed Unią Europejską w sferze wymiaru sprawiedliwości, spraw wewnętrznych, polityki zagranicznej, bezpieczeństwa i obrony; ▪ dokonuje analizy założeń i realizacji europejskiej polityki spójności; ▪ wyjaśnia globalną rolę Unii Europejskiej; ▪ rozwiązuje złożone, otwarte typy zadań, w których wykorzystano materiał źródłowy dotyczący funkcjonowania Unii Europejskiej. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dokonuje krytycznej analizy wybranych problemów związanych z funkcjonowaniem Unii Europejskiej, w tym z kształtowaniem poszczególnych polityk sektorowych; ▪ samodzielnie opracowuje, analizuje i prezentuje materiały poświęcone funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w tym poszczególnym politykom sektorowym; ▪ organizuje debatę dotyczącą funkcjonowania Unii Europejskiej oraz aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji.
4. UE wobec problemów globalnych	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zmiany klimatu ▪ polityka klimatyczna ▪ problemy transgraniczne ▪ polityka rozwojowa ▪ pomoc humanitarna ▪ misje i operacje Unii Europejskiej 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje przykłady: <ul style="list-style-type: none"> – działań Unii Europejskiej w stosunku do globalnych problemów klimatycznych, – misji i operacji Unii Europejskiej. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia główne założenia, cele i narzędzia europejskiej polityki: <ul style="list-style-type: none"> – klimatycznej oraz transformacji energetycznej, – transgranicznej oraz humanitarnej; ▪ prawidłowo posługuje się terminami: „neutralność 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ konstruuje lub przytacza argumenty w sporze na temat europejskiej polityki: <ul style="list-style-type: none"> – klimatycznej oraz transformacji energetycznej Unii Europejskiej, – transgranicznej i humanitarnej; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ocenia zasadność i skuteczność wybranych misji i operacji Unii Europejskiej; ▪ wyjaśnia różnicę pomiędzy europejską polityką rozwojową i humanitarną; ▪ rozwiązuje złożone, otwarte typy zadań, w których 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dokonuje krytycznej analizy wybranych problemów związanych z polityką Unii Europejskiej wobec problemów globalnych; ▪ samodzielnie opracowuje, analizuje i prezentuje materiały poświęcone polityce Unii Europejskiej

			<p>klimatyczna”, „odnawialne źródła energii”, „transformacja energetyczna”;</p> <ul style="list-style-type: none"> wyciąga wnioski z prostych materiałów źródłowych odnoszących się do polityki Unii Europejskiej wobec problemów globalnych [źródła: narracyjne, normatywne, statystyczne, ikonograficzne]. 	<ul style="list-style-type: none"> omawia zasady funkcjonowania europejskiej polityki rozwojowej; charakteryzuje wybrane misje i operacje Unii Europejskiej; analizuje materiały źródłowe dotyczące polityki Unii Europejskiej wobec problemów globalnych, w tym porównuje i ocenia źródła narracyjne, normatywne, statystyczne, ikonograficzne. 	wykorzystano materiał źródłowy dotyczący polityki Unii Europejskiej wobec problemów globalnych.	wobec problemów globalnych; <ul style="list-style-type: none"> organizuje debatę na temat polityki Unii Europejskiej wobec problemów globalnych oraz aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji.
Rozdział III. Polska na arenie międzynarodowej						
1. Polska polityka zagraniczna	<ul style="list-style-type: none"> dبلوماسية ambasada urząd konsularny polityka zagraniczna III Rzeczypospolitej Polskiej 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje główne organy władzy kierujące polską polityką zagraniczną; wymienia główne zadania ambasad i konsulatów; wymienia główne założenia polskiej polityki zagranicznej w XXI w. i podaje przykłady ich realizacji. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia termin „racja stanu”; charakteryzuje cele, instrumenty i treści polskiej polityki zagranicznej III RP; wymienia główne różnice dotyczące polskiej polityki zagranicznej na początku lat 90. i współcześnie; wyciąga wnioski z prostych materiałów źródłowych odnoszących się do polityki zagranicznej III RP [źródła: narracyjne, normatywne, statystyczne, ikonograficzne]. 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia konieczność kierowania się racją stanu w kształtowaniu polskiej polityki zagranicznej; porównuje status prawny, strukturę i zadania ambasad i konsulatów; charakteryzuje uwarunkowania polskiej polityki zagranicznej w okresie komunistycznym; dokonuje krytycznej analizy celów, instrumentów i treści polskiej polityki zagranicznej od lat 90. XX w.; analizuje materiały źródłowe dotyczące polityki zagranicznej III RP, w tym porównuje i ocenia źródła narracyjne, normatywne, statystyczne, ikonograficzne. 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje, w ujęciu dynamicznym, uwarunkowania polskiej polityki zagranicznej od lat 90. XX w., z uwzględnieniem przystąpienia Polski do struktur UE i NATO; rozwiązuje złożone, otwarte typy zadań, w których wykorzystano materiał źródłowy dotyczący polityki zagranicznej III RP. 	<ul style="list-style-type: none"> dokonuje krytycznej analizy wybranych problemów związanych z polityką zagraniczną III RP; samodzielnie opracowuje, analizuje i prezentuje materiały dotyczące polityki zagranicznej III RP; organizuje debatę na temat polityki zagranicznej III RP oraz aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji.
2. Polska w NATO	<ul style="list-style-type: none"> droga Polski do NATO założenia polskiej polityki na forum NATO 	<ul style="list-style-type: none"> podaje rok wejścia Polski do NATO, rozwija skrót NATO; wymienia przykłady: 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne wejścia Polski do NATO; 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia założenia polskiej polityki na forum NATO; wyjaśnia, w jaki sposób wejście Polski do NATO 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje struktury NATO w Polsce; podaje przykłady form/platform współpracy 	<ul style="list-style-type: none"> dokonuje krytycznej analizy wybranych problemów związanych z przystąpieniem

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bukaresztańska Dziewiątka ▪ struktury NATO w Polsce ▪ Polska w misjach NATO 	<p>– udziału wojsk polskich w misjach NATO,</p> <p>– korzyści wynikających z członkostwa Polski w NATO.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ posługuje się terminem „flanka wschodnia NATO”; ▪ wyciąga wnioski z prostych materiałów źródłowych odnoszących się do funkcjonowania Polski w strukturach euroatlantyckich [źródła: narracyjne, normatywne, statystyczne, ikonograficzne]. 	<p>wpływa na bezpieczeństwo naszego państwa;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ charakteryzuje udział Polski w operacji NATO w Afganistanie; ▪ konstruuje lub przytacza argumenty w sporze dotyczącym skutków wejścia Polski do NATO; ▪ analizuje materiały źródłowe dotyczące funkcjonowania Polski w strukturach euroatlantyckich, w tym porównuje i ocenia źródła narracyjne, normatywne, statystyczne, ikonograficzne. 	<p>w ramach NATO, np. Bukaresztańska Dziewiątka;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ocenia zasadność i skuteczność wybranych misji i operacji NATO z udziałem wojsk polskich; ▪ ocenia pozycję Polski w NATO; ▪ rozwiązuje złożone, otwarte typy zadań, w których wykorzystano materiał źródłowy dotyczący funkcjonowania Polski w strukturach euroatlantyckich. 	<p>Polski do struktur euroatlantyckich;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ samodzielnie opracowuje, analizuje i prezentuje materiały dotyczące uwarunkowań i skutków przystąpienia Polski do struktur euroatlantyckich; ▪ organizuje debatę na temat pozytywnych i negatywnych aspektów przystąpienia Polski do struktur euroatlantyckich oraz aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji.
<p>3. Polska w Unii Europejskiej</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Polska w Unii Europejskiej ▪ Polacy w Parlamencie Europejskim ▪ transformacja energetyczna w Polsce ▪ fundusze Unii Europejskiej w Polsce ▪ obywatelstwo unijne 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia rok, w którym Polska przystąpiła do Unii Europejskiej; ▪ podaje przykłady: <ul style="list-style-type: none"> – wykorzystania funduszy unijnych w środowisku lokalnym, – korzyści wynikających z posiadania obywatelstwa unijnego. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne wejścia Polski do Unii Europejskiej; ▪ wymienia polskie ugrupowania polityczne reprezentowane aktualnie w Parlamencie Europejskim; ▪ charakteryzuje wielkość polskiej reprezentacji w Parlamencie Europejskim w stosunku do reprezentacji innych państw; ▪ podaje imiona i nazwiska polskich polityków pełniących kluczowe funkcje w instytucjach Unii Europejskiej; ▪ wymienia prawa obywatela Unii Europejskiej; ▪ odszukuje informacje na temat pozytywnych i negatywnych aspektów 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ charakteryzuje przebieg i formy transformacji energetycznej w Polsce i polskiej polityki klimatycznej w kontekście polityki unijnej; ▪ zajmuje i uzasadnia stanowisko w sporze dotyczącym konsekwencji członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej; ▪ analizuje informacje dotyczące wykorzystania w Rzeczypospolitej Polskiej funduszy europejskich; ▪ analizuje materiały źródłowe dotyczące funkcjonowania Polski w Unii Europejskiej, w tym porównuje i ocenia źródła narracyjne, normatywne, statystyczne, ikonograficzne. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ charakteryzuje i ocenia pozycję Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej, w tym działania w ramach ostatniej prezydentury Polski; ▪ przedstawia pozytywne i negatywne aspekty europeizacji polskiej polityki zagranicznej; ▪ przedstawia i ocenia wybrane inicjatywy Polski w ramach Unii Europejskiej, np. Partnerstwo Wschodnie; ▪ rozwiązuje złożone, otwarte typy zadań, w których wykorzystano materiał źródłowy dotyczący funkcjonowania Polski w strukturach Unii Europejskiej. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dokonuje krytycznej analizy wybranych problemów związanych z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej; ▪ samodzielnie opracowuje, analizuje i prezentuje materiały dotyczące funkcjonowania Polski w strukturach Unii Europejskiej; ▪ organizuje debatę na temat skutków akcesu Polski do Unii Europejskiej oraz aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji.

			<p>członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ odszukuje informacje na temat wykorzystania funduszy europejskich w Rzeczypospolitej Polskiej; ▪ przedstawia stanowisko Polski w unijnej debacie o transformacji energetycznej i polityce klimatycznej; ▪ wyciąga wnioski z prostych materiałów źródłowych odnoszących się do funkcjonowania Polski w strukturach Unii Europejskiej [źródła: narracyjne, normatywne, statystyczne, ikonograficzne]. 			
<p>4. Relacje z sąsiadami i współpraca regionalna</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ stosunki z państwami sąsiadującymi ▪ Inicjatywa Trójmorza ▪ Grupa Wyszehradzka 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia: <ul style="list-style-type: none"> – sąsiadów Polski; – główne polityczne i historyczne uwarunkowania relacji z Niemcami i Rosją; – państwa członkowskie Grupy Wyszehradzkiej. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ charakteryzuje uwarunkowania polityczne, historyczne i ekonomiczne relacji z sąsiadami; ▪ lokalizuje na mapie idee współpracy w ramach Trójmorza; ▪ podaje przykłady form współpracy w ramach Inicjatywy Trójmorza i Grupy Wyszehradzkiej; ▪ wyciąga wnioski z prostych materiałów źródłowych odnoszących się do relacji Rzeczypospolitej Polskiej z sąsiadami i współpracy regionalnej [źródła: narracyjne, normatywne, statystyczne, ikonograficzne]. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ocenia aktywność Polski i założenia współpracy w ramach Inicjatywy Trójmorza i Grupy Wyszehradzkiej; ▪ konstruuje lub przytacza argumenty w sporze dotyczącym polityki polskiej w stosunku do Niemiec, Rosji, Białorusi i Ukrainy; ▪ analizuje materiały źródłowe dotyczące relacji Rzeczypospolitej Polskiej z sąsiadami i współpracy regionalnej, w tym porównuje i ocenia źródła narracyjne, normatywne, statystyczne, ikonograficzne. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zajmuje i uzasadnia stanowisko w sporze dotyczącym polskiej polityki w stosunku do Niemiec, Rosji, Białorusi i Ukrainy oraz pozostałych sąsiadów Polski; ▪ rozwiązuje złożone, otwarte typy zadań, w których wykorzystano materiał źródłowy dotyczący relacji Rzeczypospolitej Polskiej z sąsiadami i współpracy regionalnej. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dokonuje krytycznej analizy wybranych problemów związanych z relacjami Rzeczypospolitej Polskiej z sąsiadami i współpracą regionalną; ▪ samodzielnie opracowuje, analizuje i prezentuje materiały dotyczące relacji Rzeczypospolitej Polskiej z sąsiadami i współpracy regionalnej; ▪ organizuje debatę na temat relacji Rzeczypospolitej Polskiej z sąsiadami i współpracy regionalnej oraz aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji.

5. Polska wobec problemów współczesnego świata	<ul style="list-style-type: none"> ▪ aktywność Polski w ONZ, OBWE, OECD ▪ polska pomoc rozwojowa ▪ polska pomoc humanitarna 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ rozwija skróty OBWE, OECD; ▪ podaje przykład: <ul style="list-style-type: none"> – polskiej pomocy humanitarnej i rozwojowej, – polskiej organizacji humanitarnej działającej w przestrzeni międzynarodowej. 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia główne cele i zadania OBWE i OECD; • charakteryzuje przykłady aktywności Polski w ramach ONZ, w tym misji pokojowych; • charakteryzuje aktywność wybranej polskiej organizacji humanitarnej działającej w przestrzeni międzynarodowej; • wyciąga wnioski z prostych materiałów źródłowych odnoszących się do stanowiska Polski wobec problemów współczesnego świata [źródła: narracyjne, normatywne, statystyczne, ikonograficzne]. 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia zasadność i skuteczność udziału wojsk polskich w wybranej misji pokojowej ONZ; • ocenia zasadność i skuteczność działań podejmowanych przez wybraną polską organizację humanitarną w przestrzeni międzynarodowej; • analizuje materiały źródłowe dotyczące stanowiska Polski wobec problemów współczesnego świata, w tym porównuje i ocenia źródła narracyjne, normatywne, statystyczne, ikonograficzne. 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje i ocenia aktywność polskich organizacji humanitarnych; • rozwiązuje złożone, otwarte typy zadań, w których wykorzystano materiał źródłowy dotyczący stanowiska Polski wobec problemów współczesnego świata. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dokonuje krytycznej analizy wybranych problemów związanych ze stanowiskiem Polski wobec problemów współczesnego świata; ▪ samodzielnie opracowuje, analizuje i prezentuje materiały dotyczące stanowiska Polski wobec problemów współczesnego świata; ▪ organizuje debatę na temat stanowiska Polski wobec problemów współczesnego świata oraz aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji.
---	--	--	---	---	---	---

Wymagania edukacyjne historia/wos/ edukacja obywatelska

1. Nauczyciele na początku września w danym roku szkolnym informują uczniów o wymaganiach edukacyjnych niezbędnych do otrzymania przez nich poszczególnych rocznych ocen klasyfikacyjnych.
2. W ocenianiu bieżącym obowiązują następujące kryteria przeliczenia wyniku procentowego na stopnie.

%	ocena
0 - < 30	niedostateczny (1)
30 – < 50	dopuszczający (2)

50 - < 75	dostateczny (3)
75 - < 90	dobry (4)
90 - < 99	bardzo dobry (5)
99 - < 100	celujący (6)

3. Oceny bieżące ustalane są w skali wagowej od 1 do 4.

4. Sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych ucznia:

- prace klasowe (waga- 4),
- sprawdziany (waga- 3),
- kartkówki zapowiedziane i niezapowiedziane (waga- 1- 2),
- wypracowania (waga- 2),
- referaty (waga- 2),
- prezentacje (waga- 1- 2),
- projekty (waga- 3),
- zadania domowe (waga- 1),
- odpowiedzi ustne (waga- 1- 2),
- praca z tekstem źródłowym (waga- 1),
- prasówka (waga- 2).

5. Jeżeli uczeń nie spełnia wymagań edukacyjnych na ocenę dopuszczającą, nauczyciel przedmiotu informuje o tym ucznia oraz jego rodziców przez dziennik elektroniczny nie później niż ostatniego dnia pierwszego semestru.
6. Jeżeli frekwencja ucznia na danym przedmiocie w pierwszym semestrze nie przekroczyła 50% lub uczeń nie uzyskał ocen z wymaganych form sprawdzania wiedzy i umiejętności, nauczyciel przedmiotu informuje o tym ucznia oraz jego rodziców przez dziennik elektroniczny nie później niż ostatniego dnia pierwszego semestru.
7. Ocenę roczną ustala nauczyciel na podstawie stopnia realizacji wymagań edukacyjnych, uwzględniając średnią ważoną ocen bieżących, w zależności od tego, do którego przedziału należy ta średnia:

średnia ważona	ocena roczna
5,55 – 6	celujący
4,60 -5,54	bardzo dobry
3,65 – 4,59	dobry
2,70 – 3,64	dostateczny
2,00 – 2,69	dopuszczający
1 – 1,99	niedostateczny

8. Przewiduje się stosowanie skrótu „nb”, który informuje o nieobecności ucznia na zaliczeniu, lub „bp”, jeżeli uczeń nie oddał pracy w wyznaczonym terminie.

9. Uczeń nieobecny na pracy klasowej, sprawdzianie lub zapowiedzianej kartkówce, jest zobowiązany niezwłocznie po powrocie do szkoły ustalić z nauczycielem termin sprawdzenia wiedzy. Jeśli nie zgłosi się w ustalonym terminie, to pisze zaległą pracę na najbliższej lekcji danego przedmiotu.
10. Kartkówki obejmują tematykę związaną z bieżącym materiałem (tj. z trzech ostatnich jednostek lekcyjnych) mogą odbywać się w formie ustnej i pisemnej bez zapowiedzi.
11. Uczeń ma możliwość korzystania z następujących przywilejów:
 - a) „szczęśliwego numerka” zwalniającego z odpowiedzi ustnej i pisemnej, z wyjątkiem zapowiedzianych form sprawdzania wiedzy,
 - b) „n-ki” usprawiedliwiającej brak przygotowania na lekcji przysługującej w licznie jedna na semestr.
12. Uczeń ma możliwość poprawy oceny wyłącznie z pracy klasowej i sprawdzianu. Termin poprawy uzgadnia z nauczycielem przedmiotu.
13. Prace pisemne po ocenieniu nauczyciel udostępnia do wglądu, omawia błędy, a następnie przechowuje je do końca roku szkolnego i udostępnia w razie potrzeby rodzicom lub opiekunom prawnym ucznia.